

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
"Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları" üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:

 dos.Z.I.Məmmədov

"95" 04 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050810 – "Turizm işinin təşkili"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə.

Kafedra: Coğrafiya və onun tədrisi metodikası.

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "S/f Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili"

Fənn proqramı: Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi elmi metodiki şurasının coğrafiya bölməsinin 2006- ci il 12 dekabr 2 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmiş proqram toplusu

Kodu: IPFS-B 09

Tədris ili: IV (2025-2026) Semestr: VIII

Tədris yükü: cəmi:24 saat. Auditoriya saati -24 (14 saat mühazirə10 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya N:

Saat: II gün III-IV saat mühazirə, IV gün III saat seminar.

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *baş müəllim Əliyev Cavidan Rəhim oğlu*

Məsləhət günləri və saati: II gün saat 10⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı:

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş.,Əli Məmmədov küçəsi 40

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Cabbarov Ə.X. Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili. Bakı-2017
- "Turizm haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 27 iyul 1999.
- 2.Rəhimov S.H. Turizm-ekskursiya işinin təşkili. "Mütərcim", Bakı: 2004.
3. Ağakərimov M.M., Babazadə S.İ. Ekskursiya və ekskursiya rəhbəri. Bakı: 2006.
4. Hüseynov İ., Əfəndiyev N. "Turizmin əsasları", Bakı: 2006.
5. Yeqanlı S.T., Hacıyev E.M. Turizm. Bakı: 2006.

Əlavə

1. Bilalov B.Ə. Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsi. Bakı: "Mütərcim", 2006.
2. Bilalov B.Ə. Turizmin menecmenti. Bakı: "Mütərcim", 2005.
3. Məstanov T.Q. Turizm taleyimdir. Bakı, 2000
4. Məmmədov C.A., Soltanova H.B., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası, Bakı: "R.N.Novruz-94", 2002.
5. Емельянов Б.В. «Экскурсоведение», М.: Турист, 1992.

IV Perekvizitlər: Öncə Beynəlxalq turizmin coğrafiyası fənni tədris olunmalıdır.

V.Korekvizitlər: Eyni vaxtda Turizmdə nəqliyyat xidməti fənninin tədris olunması əhəmiyyətlidir

VI. Fənnin təsviri, məqsədləri: "Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili" fənni "Turizm və otelçilik" ixtisasında təhsil alan tələbələr üçün nəzərdə tutulmuşdur. Fənnin tədrisində tələbələr ekskursiyanın mahiyyəti, onun xüsusiyyətləri, ekskursiyanın hazırlanmasının əsas mərhələləri və keçirilməsi metodikası, turist marşrutlarının təşkili qaydsalarını öyrənirlər. Həmçinin tələbələrə turist marşrutlarında nəqliyyatdan istifadə, respublikamızın xarici ölkələrlə turizm əlaqələri və s. məsələlər aşılır. Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili fənninin predmeti. Turiz-ekskursiya işinin təşkili tarixindən, Səyahətlər və ekskursiyalar bürosunda istehsalat ekskursiyasının proqramı ilə tanışlıq. Tələbələrə çatdırılacaq əsas məqamlar. Kursun nəzəri baxımdan mənimsənilməsi.

Kursun təcrübi mənimsənilməsi, ekskursiyanın işlənilib hazırlanması və onun keçirilməsi vərdişlərinə yiyələnməsi. "Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili" kursunun turizm sahəsində mütəxəssislər hazırlanması sistemində yeri. Ekskursiya fəaliyyətinin nəzəri aspektləri. Ekskursiyaşünaslığın təlim-tərbiyə işində əhəmiyyəti.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 bal tələbə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumlara görə. Əgər fənn həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-1 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B

71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: *Mühazirə 14 saat 10 saat seminar Cəmi: 24 saat*

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat	Saat	Tarix
1	2	3	4	5
	<i>Mühazirə və seminar mövzuları</i>			
1	Mövzu. Turizmin formaları, növləri. Turist marşrutları Plan: 1. Turist marşrutlarının növləri 2. Turist marşrutlarının yaradılmasına təsir edən amillər Mənbə: [2;3; 4; 5; 7; 8;]	2		
2	Mövzu. Tur və onun əhəmiyyəti Plan: 1. Fərdi və zərf turları 2. Turun istehlak xüsusiyyətləri və qonaqpərvərlik Mənbə: [2;3; 4; 5; 7; 8;]	2	2	
3	Turun lahiyələşdirilməsi Plan: 1. Turların lahiyələşdirilməsi 2. Turizm marşrutlarının hazırlanmasının metodologiyası 3. Turların lahiyələşdirilməsi zamanı tələblər Mənbə: [2;3; 4; 5; 7; 8;]	2		
4	Turların formalaşdırılmasındakı resurslar və onların planlaşdırılması Plan: 1. Turların formalaşdırılmasındakı resurslar 2. Turların formalaşdırılmasındakı resursların planlaşdırılması Mənbə: [2;3; 4; 5; 7; 8;]	2	2	
5	Mövzu. Ekskursiyaşünaslıq elm kimi Plan. 1. Ekskursiya nəzəriyyəsinin yaranması 2. Ekskursiya fəaliyyət növü və ünsiyyət forması kimi 3. Ekskursiyanın funksiyaları və əlamətləri Ekskursiya haqqında anlayış Mənbə: [2; 5; 6; 7; 10;]	2		
6	Mövzu. Ekskursiyada psixoloji elementlərin öyrənilməsi Plan. 1. Ekskursiyada psixoloji elementlər 2. Ekskursiya dərk etmə prosesi kimi 3. Ekskursiyada induktiv və deduktiv dərk etmə metodları 4. Ekskursiyada məntiqlik Mənbə: [2; 3,6;7; 8;]	2	2	
7	Mövzu. Ekskursiya rəhbərinin nitqi Plan.	2		

	1. Ekskursiyada şifahi nitq 2. Ekskursiyada şifahi nitqin əsas xüsusiyyətləri 3. Ekskursiyada nitqin dinləmə elementləri 4. Ekskursiyada nitqin görmə elementləri Mənbə: [2, 3, 4, 6, 7, 8]			
8	Mövzu. Ekskursiyanın hazırlanması Plan. 1. Ekskursiyada hazırlıq işinin təşkili 2. Ekskursiya mövzusunun, məqsədini müəyyən etmək, mövzunun seçilməsi 3. Ekskursiya obyektlərinin seçilməsi və öyrənilməsi 4. Ekskursiyaya marşrutunun tərtibi Mənbə: [2, 3, 4, 6]		2	
9	Mövzu. Təbiətşünaslıq və tarixi mövzularda ekskursiyalar, İstehsalat ekskursiyaları Plan. 1. Təbiətşünaslıq ekskursiyaları, onların təsnifatı 2. Təbiətşünaslıq ekskursiyalarının keçirilməsinin metodikası 3. Tarixi ekskursiyaların təsnifatı 4. İstehsalat ekskursiyaları 5. Ədəbi ekskursiyalar 6. Memarlıq və şəhərsalma ekskursiyaları Mənbə: [3, 6, 7, 9, 10]		2	
	Cəmi: 24 saat	14	10	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Turizm sənayesi bir çox ölkələrin iqtisadiyyatında mühüm rol oynayır. Dünyanın bir sıra ölkələrində minlərlə insanın məşğulluğunu təşkil edən və təsərrüfatın bütün sahələri ilə əlaqədə fəaliyyət göstərən, geniş maddi texniki bazaya malik olan, dayanaqlı inkişaf edən turizm sənayesi mövcuddur.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Fənnin sonunda tələbələr akademik biliklər alaraq savadlı ekskursiya rəhbəri kimi fəaliyyət göstərə bilər

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları:

1. Turist marşrutlarının növləri
2. Turist marşrutlarının yaradılmasına təsir edən amillər
3. Fərdi və zərf turları
4. Turun istehlak xüsusiyyətləri və qonaqpərvərlik
5. Turların lahiyəşdirilməsi
6. Turizm marşrutlarının hazırlanmasının metodologiyası
7. Turların lahiyəşdirilməsi zamanı tələblər
8. Turların formalaşdırılmasındakı resurslar
9. Turların formalaşdırılmasındakı resursların planlaşdırılması
10. Ekskursiya nəzəriyyəsinin yaranması
11. Ekskursiya fəaliyyət növü və ünsiyyət forması kimi
12. Ekskursiyanın funksiyaları və əlamətləri
13. Ekskursiya mövzusunun mahiyyəti

14. Ekskursiyada psixoloji elementlər
15. Ekskursiya dərkətmə prosesi kimi
16. Ekskursiyada induktiv və deduktiv dərkətmə metodları
17. Ekskursiyada şifahi nitqin əsas xüsusiyyətləri
18. Ekskursiyada nitqin görmə elementləri
19. Ekskursiya mövzusunun, məqsədini müəyyən etmək, mövzunun seçilməsi
20. Ekskursiya obyektlərinin seçilməsi və öyrənilməsi
21. Ekskursiyaya marşrutunun tərtibi
22. Təbiətşünaslıq ekskursiyaları, onların təsnifatı
23. Təbiətşünaslıq ekskursiyalarının keçirilməsinin metodikası
24. Tarixi ekskursiyaların təsnifatı
25. Ədəbi mövzularda ekskursiyalar
26. Memarlıq-şəhərsalma ekskursiyalarının təsnifatı
27. İstehsalat ekskursiyaları

Kollokvium sualları

1. Turist marşrutlarının növləri
2. Turist marşrutlarının yaradılmasına təsir edən amillər
3. Fərdi və zərf turları
4. Turun istehlak xüsusiyyətləri və qonaqpərvərlik
5. Turların lahiyəşdirilməsi
6. Turların lahiyəşdirilməsi zamanı tələblər
7. Turların formalaşdırılmasındakı resurslar
8. Turların formalaşdırılmasındakı resursların planlaşdırılması
9. Ekskursiya nəzəriyyəsinin yaranması
10. Ekskursiyada psixoloji elementlər

"Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili" fənninin sillabusu - "Turizm işinin təşkili" ixtisası Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi elmi metodiki şurasının coğrafiya bölməsinin 2006-cı il 12 dekabr 2 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmiş proqram toplusu
Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (25 aprel 2025-ci il, protokol № 09).

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri

b/m C.R.Əliyev

dos.S.Q.Əzizov